

[u.eu.forskning@regeringskansliet.se](mailto:u.eu.forskning@regeringskansliet.se)  
[Jessica.Umegard@regeringskansliet.se](mailto:Jessica.Umegard@regeringskansliet.se)  
[Thomas.Neidenmark@regeringskansliet.se](mailto:Thomas.Neidenmark@regeringskansliet.se)  
[marika.kurlberg@regeringskansliet.se](mailto:marika.kurlberg@regeringskansliet.se)  
[ludvig.kimby@regeringskansliet.se](mailto:ludvig.kimby@regeringskansliet.se)

## Remissvar gällande Europeiska kommissionens förslag till ramprogram för forskning och innovation (FP10), Dnr: U2025/01586

*Patent- och registreringsverket, PRV, är myndigheten för immaterialrätt. Vi har ett samlat ansvar för immaterialrätt och för att innovationer ges skydd som patent, design och varumärke. PRV är tillsynsmyndighet för kollektiv förvaltning av upphovsrätt.*

*PRV arbetar även för att höja kunskapen om immaterialrätt och immateriella tillgångar i Sverige så att nya idéer i teknikens och utvecklingens framkant ska kunna stärka Sveriges tillväxt och konkurrenskraft.*

PRV välkomnar möjligheten att lämna synpunkter på Europeiska kommissionens förslag till nästa ramprogram för forskning och innovation – Horizon Europe 2028–2034. Programförslaget innehåller flera positiva inslag som bidrar till att stärka europeisk forskning och innovation, samtidigt som genomförandet förenklas och effektiviseras.

PRV är Sveriges expertmyndighet på immaterialrätt och immateriella tillgångar. I denna roll vill vi understryka den centrala roll som kunskap om dessa frågor spelar för forskare och för att omsätta forskning till samhällsnytta. Vi vill därför i detta remissvar särskilt betona vikten av att kunskap om immaterialrätt och även strategisk hantering av immateriella tillgångar, samt stöd för detta integreras i ramprogrammets utformning och genomförande. Med *immateriella tillgångar* avses här till exempel forskningsresultat och med *strategisk* avses medvetna beslut för att generera nytta för forskaren och samhället. Adekvat kunskap om dessa frågor är avgörande för att europeisk och svensk forskning ska leda till innovation, konkurrenskraft och långsiktiga resultat.

Tyvärr skjuts idag frågor kopplade till immaterialrätt och strategisk hantering av immateriella tillgångar ofta på till företagsetablering eller marknadsinträde, och

ansvaret överläts till jurister och externa experter. Men för effektivt nyttiggörande behövs medvetenhet och grundläggande kunskap hos forskaren/entreprenören redan inför framtagning av forskningsutlysningar, i utformningen av forskningsprojekt, i formulering av ansökan om medel, i beslut om publicering, när ett samarbete inleds samt i all kontakt med samarbetspartners och näringslivsaktörer. Med ökad grundläggande kunskap hos europeiska och svenska studenter, forskare, entreprenörer och ekosystemsaktörer förbättras möjligheterna att ta forskning till nytta för forskarna och för samhället. Starka ekosystem och bred kunskap hos forskare är sannolikt särskilt viktigt i länder som Sverige där forskaren själv äger rätten till sina uppfinningar.

Idag i Sverige finns generellt en god kunskap om immaterialrätt och hantering av immateriella tillgångar på landets innovationskontor och andra akademiska innovationsmiljöer. Men innovationskontorens kunskapshöjande initiativ och stöd är frivilligt och söks av dem som redan förstår relevansen. Då okunskapen till stor del är omedveten behöver frågan hanteras på en högre strukturell nivå. Det vill säga att dessa frågor är en del av lärosätena övergripande strategi. Idag, med digitaliseringens möjligheter och de förutsättningar som tex AI ger, så sker dessutom utveckling och innovation närmare och mer integrerat med forskning. Till detta bör läggas att forskare, i digitaliseringens era, idag även behöver navigera direkt bland immaterialrättsliga frågor vid användning av till exempel öppen källkod, AI och datamängder. Europeiska och svenska forskningsmiljöer och studenter behöver rustas.

Forsknings- och innovationspropositionen från hösten 2024 innehåller flera skrivningar om behovet av ökad kunskap om de immateriella tillgångarna och om betydelsen av aktiva beslut om dessa för att nyttiggöra forskning. PRV vill understryka vikten av att propositionens skrivningar omsätts i praktisk verklighet. Ett led i detta är att integrera frågorna på lärosäten, i utbildning, i forskning och nyttiggörande på lärosätena. Då rustar vi även för deltagande i EU:s ramprogram.

Det blir särskilt viktigt i en framtida AI driven ekonomi att kunskapen om skyddet för immateriella rättigheter redan uppmärksammas i utbildningsväsendet för att inte gå miste om viktiga innovationer som kan stärka Sveriges och Europas konkurrenskraft. Det näringspolitiska delmålet ”Stärkta förutsättningar för innovation och förnyelse” rör näringslivets förnyelseförmåga och det svenska innovationsklimatet. Här är patent och andra immateriella rättigheter en indikator på förnyelsenivån i ekonomin. Möjligheten att erhålla immaterialrättsligt skydd är av central vikt för många företag eftersom det ger dem en möjlighet att få avkastning på investeringar, forskning och annan innovationsverksamhet.

Nedan utvecklar PRV sitt resonemang utifrån de frågeställningar som listas i remissen för att tydliggöra på vilket sätt ökad kunskap och stöd vad gäller immaterialrätt och immateriella tillgångar är centralt.

*1. Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka excellent europeisk forskning och innovation?*

Patentinformation är en av världens största källor till teknisk kunskap, men används i dag i begränsad omfattning inom forskningen. Den kan, inför forskningsbeslut, ge avgörande insikter om utvecklingstrender och befintliga lösningar, och därmed minska risken att resurser läggs på att uppfinna sådant som redan finns. Att inkludera denna kunskap tidigt i forskningsprocessen kan frigöra tid och resurser för verkligt nyskapande insatser.

Möjligheter att tillgodogöra sig grundläggande kunskap om immaterialrätt och immateriella tillgångar bör därför finnas redan vid utformning av projekt och ansökningar. Detta gör det möjligt att balansera öppenhet och säkerhet, spridning av resultat och kommersialiseringsmöjligheter. Medvetenhet och tidiga beslut ger möjlighet till både öppen vetenskap och nyttiggörande.

## *2. Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka synergierna mellan europeisk och svensk forskning och innovation?*

Forskning sker i en internationell kontext och forskare rör sig mellan länder och lärosäten. I en tid av ökade geopolitiska spänningar blir det allt viktigare att förstå både möjligheter och risker i globala samarbeten. Medveten och strategisk tillvaratagande av forskningsresultat – som ofta är en organisations/nations mest värdefulla tillgång – är en förutsättning för att skydda svensk och europeisk konkurrenskraft och samtidigt möjliggöra kunskapsutbyte.

Här kan nämnas att PRV har ett engagemang på europeisk nivå genom vårt engagemang i EUIPO:s samarbete med EIT att stötta start-ups och entreprenörer.

## *3. Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka samarbete mellan akademi och privat sektor?*

I alla samarbeten krävs en tydlig och gemensam förståelse för hur resultat och tillgångar får användas. Avsaknad av sådan samsyn kan leda till att viktiga resultat blir inlåsta och därmed inte nyttiggjorda. Brist på grundläggande kunskap om immaterialrätt och immateriella tillgångar i tidigt skede är en vanlig orsak. Hanteringen bör utgå från både juridiska och praktiska perspektiv och omfatta alla som arbetar i forsknings- och utvecklingsmiljöer.

## *4. Bedöms förslaget skapa förutsättningar för att stärka det svenska deltagandet i ramprogrammet?*

För att svenska aktörer fullt ut ska kunna dra nytta av ramprogrammet bör stödsatser även omfatta rådgivning och utbildning om immaterialrätt och immateriella tillgångar. Det bör finnas nationell skräddarsydd information och support som täcker frågor om immaterialrätt kopplade till exempel forskningsresultat, datahantering, samarbeten och offentlig upphandling. Det är flera myndigheters expertområden som berör varandra, och som borde samordnas för att underlätta för mottagaren. Här finns synergier att hämta med utveckling av stödfunktion för ansvarsfull internationalisering.

PRV:s expertkompetens kan bidra till att utveckla ett anpassat och effektivt nationellt stöd till svenska aktörer. PRV deltar gärna i framtida diskussioner.

Det finns många exempel på hur andra länder, både inom och utanför Europa, rustar barn redan i grundskolan med kunskaper om immaterialrätt. Till exempel upphovsrätt, kopplat till att respektera andras prestationer. Men även för att stärka intresse för entreprenörskap, många unga genererar immateriella tillgångar i form av upphovsrättsligt skyddade prestationer utan att förstå sitt ägandeskap till det. Här halkar Sverige efter.

*5. Vilka delar i förslaget bedöms extra viktiga att värna respektive mota vid kommande förhandlingar?*

Här vill PRV peka på initiativ från Kommissionen som kan fortsätta att utvecklas för att öka förmågan att skapa värde av svensk och europeisk forskning.

EU:s arbete med kunskapsvalorisering, exempelvis genom *Knowledge Valorisation Platform*<sup>1</sup>, är centralt. Vägledningen *Code of Practice on the Management of Intellectual Assets for Knowledge Valorisation*<sup>2</sup> ger en god grund för effektiv hantering av immateriella tillgångar, men för att den ska få verklig effekt krävs incitament och uppföljning som säkerställer att arbetet integreras i hela lärosätenas verksamhet – från undervisning och forskning till nyttiggörande.

Vidare har EU redan i sin handlingsplan för immateriella rättigheter (*An intellectual property action plan to support the EU's recovery and resilience*<sup>3</sup>) identifierat att alltför många företag, särskilt, små och medelstora företag och forskare inte utnyttjar immaterialrättens möjligheter och att det beror på bristande kunskaper och det är komplexa frågor. Det tas särskilt upp i handlingsplanen att skräddarsydd rådgivning och stöd behövs till Horisont Europa-programmet för att stötta forskare och företag. På europeisk nivå stöttar PRV arbetet genom vårt samarbete med EUIPO. PRV anser att stödet behöver utvecklas, särskilt på nationell nivå.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Anna Jardfelt efter föredragning av Charlott Galant strategisk samordnare. Vid ärendets slutliga beredning har även deltagit Magnus Ahlgren chefsjurist, Margareta Ternell chef för marknads- och kommunikationsavdelningen, Andres Delgado Lopez chef för avdelningen för verksamhetsstöd, Marie Eriksson juristchef patentavdelningen samt Åsa Collett juristchef design och varumärkesavdelningen.

Anna Jardfelt

Charlott Galant

---

<sup>1</sup> [Knowledge Valorisation Platform - European Commission](#)

<sup>2</sup> [L\\_2023069EN.01007501.xml](#)

<sup>3</sup> [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0760&from=EN](#)